

Wolkom by LinKk!

Wolkom by LinKk! Dit is it opdrachtetekatern dat by it earste LinKk-tydskrift heart. It magazine komt fiif kear yn it jier út. It tema fan dizze edysje is 'Minsken en moetingen'. De opdrachten geane foar in grut part oer dit tema. By de opdrachten steane stjerren. Mei dyn dosint kinste bepale hokfoar opdrachten asto meitsje moattst.

Liever in het Nederlands?!

Welkom bij LinKk! Dit is het opdrachtenkatern dat bij het eerste LinKk-tijdschrift hoort. Het magazine komt vijf keer per jaar uit. Het thema van deze editie is 'Mensen en ontmoetingen'. De opdrachten gaan grotendeels over dit thema. Bij de opdrachten staan sterren. Samen met je docent bepaal je welke opdrachten je moet maken.

= Opdracht foar alle learlingen (Nederlânsktalich of ienfâldich Frysk)
Opdracht voor alle leerlingen (Nederlandstalig of eenvoudig Fries)

= Opdracht foar in learling dy't mear oan kin (Frysktalich)
Opdracht voor een leerling die meer aan kan (Friestalg)

= Opdracht foar in learling dy't útdaging nedich hat (Frysktalich)
Opdracht voor een leerling die uitdaging nodig heeft (Friestalg)

Opdracht 1 – Eigen cover meitsje (kreative fariant)

De LinKk hat in flitsende foarkant mei op de cover karatefamke Tessa. No is it oan dy om in foarkant te meitsjen dy't hielendal oer dy giet! Sa kinst dysels foarstelle.

- Stap 1** Freegje dyn dosint om in A4-papier en in kopy fan de foarkant fan dizze LinKk. Dan kinst it LinKk-logo útknippe en brûke. Fansels meist yn plak fan it LinKk-logo ek dyn eigen namme brûke. Dan krijst dyn eigen glossy!
- Stap 2** Op it plak fan karatefamke Tessa komt in foto fan dy en dyn namme.
- Stap 3** Oan de linkerkant sjochst in foto fan Baba mei de Senegaleeske flagge. Wat is dyn favorite fakânsjelân? Sykje in foto fan de flagge fan dat lân en plak dy op dyn cover. Skriuwer ek by 'Favo lân is (folje yn)'.
- Stap 4** Oan de rjochterkant kinst in foto (of meardere foto's) fan dyn famyljeleden plakke. Set harren nammen der ek by.
- Stap 5** Wat typearret dy noch mear? Dyn leeftiid? Hast húsbisten? Hobby's? Of wat oars leuks om te dielen? Skriuwer trije ferskillende dingen op, bygelyks yn sokke giele strepen as op de echte LinKk.
- Tip!** Frysk skriuwer lestich? Op www.frysker.nl fynst in online wurdboek (handich foar alle lessen Frysk!).

Dizze opdracht kostet tarieding en tiid, dêrom stiet hjirûnder ek in flugge fariant om dysels foar te stellen. Dyn dosint bepaalt hokker fariant asto makkest

Opdracht 1 – Stel dysels foar

LinKk 1 giet oer minsken en mienskip. Stel dysels foar yn it Frysk troch in wurdweb oer dysels te meitsjen. Folgje de stappen om ta in moai wurdweb te kommen mei stekwurden dy't dy typearje.

- Stap 1** Set dyn foar- en achternamme yn 'e midden fan in wyt fel papier.
- Stap 2** Betink op syn minst 10 stekwurden dy't dy typearje. Tink oan dyn leeftiid, gesin, hobby's, sport, húsbisten, favo fakânsjelân en mear. Skriuwer se op yn it Frysk. Brûk www.frysker.nl ast it Fryske wurd net kenst. Ferbyn de wurden mei-inoar as se wat mei-inoar te krijen hawwe. Ferbyn de wurden ek mei dyn namme.
- Stap 3** Presintearje dyn wurdweb oan dyn buorman/buorfrou. Lit sjen wat dy typearret en lêse de stekwurden foar. Wikselje om en harkje nei dyn buorman/buorfrou. Binne der oerienkomsten tusken jim? Bist wat nijs te witten kaam oer dyn buorman/buorfrou?

Opdracht 2 – Ding fan 'e dei

Blader naar bladzijde 3 van LinKk. Daar vind je 'Ding fan 'e dei', oftewel een Grej of the day.

1. De vraag luidt in het Nederlands: Wij horen bij Nederland, maar liggen los. Vier van de vijf horen bij Fryslân. Wat is het antwoord?

.....

2. Welke vier horen bij Fryslân? Schrijf ze op in het Nederlands en Fries.

.....

.....

3. Wat is de vijfde? Schrijf op in het Nederlands en Fries. Waar hoort deze bij?

.....

4. Hier zijn nog vijf raadsels. Weet jij de antwoorden? Tip: ze hebben allemaal met Fryslân te maken!

- Ik bin gjin brêge, mar ik ferbyn wol twa troch wetter skieden kanten.
Ik ben geen brug, maar ik verbind wel twee door water gescheiden kanten.

.....

- Krûdich en rôze bin ik. Kiesto foar krêm of slachrjemme ast my ytst?
Kruidig en roze ben ik. Kies je voor crème of slagroom als je me eet?

.....

- Dit swarte bist is sa moai dat it yn Hollywood-films spilet.
Dit zwarte beest is zo mooi dat het in Hollywood-films speelt.

.....

- Dizze tradysje is op de fiifde woansdei fan july.
Deze traditie is op de vijfde woensdag van juli.

.....

- Ik bin gjin heuvel, dochs lykje ik derop. Troch minsken boud, faak iuwen lyn,
om drûch te bliuwen.
Ik ben geen heuvel, toch lijkt ik daarop. Door mensen gebouwd,
vaak eeuwen geleden, om droog te blijven.

.....

Opdracht 3 – Wier of net wier?

Lees het artikel op bladzijde 4 en 5 van LinKk. Het is een interview met Sido, op TikTok beter bekend als de 'Prins van Leeuwarden'. Geef aan of de beweringen waar of niet waar zijn.

1. Sido is 18 jaar.
☐ Wier ☐ Net wier
2. De Prince of Londen inspireerde Sido tot de Prins van Leeuwarden.
☐ Wier ☐ Net wier
3. De eerste video die Sido plaatste was een video met zijn hond.
☐ Wier ☐ Net wier
4. Sido wordt ondertussen herkend op straat.
☐ Wier ☐ Net wier
5. Sido krijgt nooit haatreacties.
☐ Wier ☐ Net wier
6. Soms plaatst Sido wel vijftien video's op een dag.
☐ Wier ☐ Net wier
7. Sido vindt het belangrijk dat zijn ouders en goede vrienden hem steunen.
☐ Wier ☐ Net wier
8. Naast TikTok houdt Sido van sporten, kleding en voetbal kijken.
☐ Wier ☐ Net wier

Opdracht 4 – Jilles en mienskip

Blêdzje nei de strip op side 6 fan LinKk. Jilles komt yn oanrekking mei mienskipssin, *gemeenschapszin*.

- a. Wat is de klû (clou) fan de strip? Omskriuw dy yn eigen wurden.

.....

.....

- b. Wat is mienskip? Omskriuw dat yn eigen wurden. It mei ek yn it Nederlânsk.

.....

.....

.....

Tip!
Komst der net út?
Yn it redaksjonele stikje
op side 2 fan LinKk leit
Marrit de Schiffart
it ek út.

- c. Neam trije foarbylden fan mienskipssin út de strip.

.....

.....

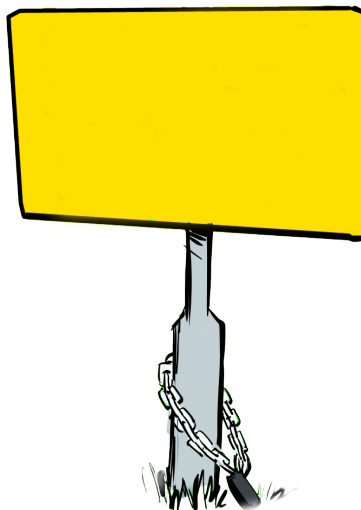
.....

- d. Kinsto foarbylden neame fan mienskipssin yn dyn omjouwing? Neam der twa.

.....

.....

- e. Lês de tekst op it giele boerd yn it lêste fakje fan de strip. Skriuw in tekst dy't past by ien fan dyn foarbylden dy'tsto ynfolle hast by fraach d.

Opdracht 5 – Taalportret

In het artikel op bladzijde 16 en 17 van LinKk zegt Lysanne: 'In soad klasgenoaten wisten net iens dat ik Frysktalich wie.' Wat is jouw moedertaal? En weten je klasgenoten dat? Straks in ieder geval wel, want je gaat een taalportret maken! Laat in het portret zien welke talen aanwezig zijn in je leven en deel uitmaken van jouw identiteit. Maak er een mooi, creatief geheel van. Hieronder staat een voorbeeld, op de volgende bladzijde kan je jouw eigen taalportret invullen.

- Jij komt centraal te staan op je eigen taalportret. Je mag zelf kiezen of je dat met een foto, tekening, je naam in letters of misschien heel anders doet.
- Laat in je taalportret zien welke talen allemaal bij jouw identiteit horen. Wanneer spreek jij welke talen? Welke taal spreek je met je ouders? Welke taal spreek je met je vrienden? Welke taal spreek je met een ander familielid (in het buitenland)? Welke taal spreek je tijdens voetbal, als je gamet, als je appt? Welke taal zou je graag willen leren? Teken het, maak een collage, zet er bijpassende woorden bij (in verschillende talen!) en laat zien wat jouw taalportret is.
- Taal is ook gevoel. Probeer dit onderwerp ook te laten zien in je taalportret. In welke taal ben je boos, verdrietig, blij, stoer? Wat is de taal van jouw hart? Welke woorden vind je mooi in het Frysk, Nederlands of Engels (of andere talen)?
- Ben je klaar met je taalportret? Ga dan met je klasgenoot in gesprek over jullie taalportret. Vertel wat de talen op jouw taalportret voor jou betekenen en vergelijk jullie portretten, zijn er overeenkomsten of verschillen?

Opdracht 5 – Taalportret

Hieronder kan je jouw eigen taalportret invullen.

Taalportret

Moaiste Fryske wurd

Moaiste NL wurd

♥

Opdracht 6 - FeRstival

Lês it artikel op side 7 oer FeRstival en meitsje de fragen hjirûnder.

1. FeRstival is in Fryske foardrachtwedstriid. Wat is foardrage?

.....

2. Besjoch fia de qr-koade Jildau har foardracht. Wat fynst derfan?

Ik fyn Jildau har foardracht, omdat

.....

3. Op in poadium mei in seal fol publyk in gedicht foardrage fûn Jildau bêst wol spannend. Hasto ek wolris wat dien dat hiel spannend wie? Wat?

.....

.....

4. Jildau lêst ek wol Fryske boeken. Op dit stuit lêst se Hero. Hasto alris in Frysk boek lêzen? Sa ja, watfoar?

.....

5. By FeRstival drage dielnimmers in gedicht foar. Hasto alris in Frysk gedicht lêzen?

☐ Nee, noch noait

☐ Ja,

☐ De titel wie

☐ De titel wit ik net mear, mar it gie oer

.....

☐ Ik wit titel en ûnderwerp net mear.

6. FeRstival set de Fryske taal yn de skynwerpers. Hasto noch tips of oare ideeën om it Frysk foar it fuotljocht te bringen? Fertel!

.....

7. Soesto meidwaan wolle oan FeRstival? Wêrom wol of wêrom net?

.....

.....

Opdracht 7 – Stiftgedicht

Lês it artikel oer nije trends en hypes op side 18. Jimme sille no fan dit artikel wat nijs meitsje: in stiftgedicht.

Troch wurden yn it artikel fuort te streekjen, ûntstiet der in gedicht.

Stap 1

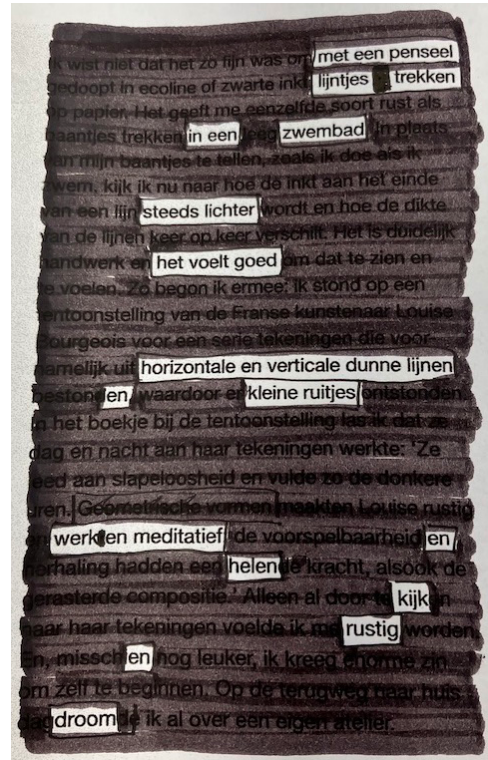
Pak in stift en streekje wurden út it artikel fuort.
Lit wurden stean dy'tst moai fynst.

Stap 2

De wurden dy't stean bliuwe, foarmje dyn gedicht.

Stap 3

Lit dyn gedicht sjen oan in klasgenoat, of lêst it foar.
Lykje jim gedichten op elkoar?

[illegible]

Opdracht 8 – Taal en kultuer (kletsplot) 1-2

Op bladzijde 8 en 9 lees je het verhaal over Baba. Baba komt uit Senegal en woont al tien jaar in Fryslân. Hij is vaak te vinden op dorpsfeesten en festivals. Baba houdt van de Friese cultuur en dat straalt hij uit op zijn socials. Maar daarnaast heeft hij een nog veel belangrijkere missie.

- a. Lees het artikel, eventueel kan je het ook samen met een klasgenoot of de hele klas lezen. Bespreek daarna onderstaande vragen in groepjes van 4. Zorg ervoor dat in elk groepje 1 Friestalige leerling zit. Jullie zullen aan de hand van de vragen een gesprek (of misschien wel een discussie) voeren. Vul daarna voor jezelf de antwoorden in.

- b. In welke gemeenschap is Baba geboren?

.....

- c. Baba voelt zich nog erg verbonden met die gemeenschap, waarom is dat, denk je?

.....

- d. Baba wil kinderen in Senegal een betere toekomst geven. Dat wil hij doen op twee manieren. Welke?

.....

- e. Beluister het nummer dat Baba maakte met Lil Pier. Wat vind je van het lied?

Ik vind het nummer,

omdat

- f. Baba houdt van de Friese taal en cultuur. Hoe zit dat met jou en je klasgenoten? Knip de stellingen van de volgende bladzijde uit, leg ze op een stapeltje en bespreek ze één voor één in je groepje. Wel even een paar regels voor we beginnen.

1. Laat elkaar uitpraten.
2. Ieder groepslid mag zelf weten wat voor antwoord hij/zij geeft.
3. Leg duidelijk uit wat jouw antwoord is, vertel steeds WAAROM jij iets vindt.
4. Je mag natuurlijk vragen stellen!
5. Ieder groepslid spreekt zijn eigen moedertaal. Als je elkaar niet begrijpt, geef je dat aan. De Friestalige leerling kan de stellingen vertalen als dat nodig is.

Opdracht 8 – Taal en kultuer (kletsplot) 2-2

STELLING 1

Ik fiel my
ferbûn oan de
Fryske taal en
kultuer.

STELLING 2

It plak dêr'tst
berne bist,
foarmet dy as
persoan.

STELLING 3

Wy soene mear
Frysk skriuwe
moatte op
sosjale media.

STELLING 4

It is belangryk
dat Frysk op
skoalle jûn
wurdt.

STELLING 5

In taal seit
wat oer
wa't ien is.

STELLING 6

In echte
Fries praat
Frysk.

STELLING 7

Ast yn in stêd
bist, praatst
Nederlânsk.
Frysk is foar
doarpen of it
plattelân.

STELLING 8

Alle âlden
soenen harren
bern de eigen
taal oanleare
moatte.

STELLING 9

It is in goede
saak dat der
Fryske boeken
binne.

Opdracht 9 – Wêrom Frysk?

**Lês it ynterview mei Lysanne op side 16 en 17 fan LinKk.
Meitsje dêrnei de fragen hjirûnder.**

1. Lysanne vertelt in het interview waarom ze voor het vak Friese taal en cultuur koos. Wat was de reden?
- ☐ Ze wilde later journalist worden en dan is het handig om goed Fries te kunnen verstaan, spreken, lezen en schrijven.
 - ☐ Ze vond het Fries interessant, net zoals haar pake.
 - ☐ Ze wilde meer leren over haar eigen identiteit en cultuur.
 - ☐ Ze koos liever voor Fries dan voor Duits of Frans.

2. In de tekst staat dat er goede redenen zijn om het vak Fries te kiezen.
Hoeveel argumenten noemt de tekst daarvoor?
- ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6

3. Welk argument vind jij het belangrijkste? Schrijf ook op waarom.

.....

4. Bedenk nog een voordeel/nadeel van het vak Friese taal en cultuur. Schrijf dat op.

.....

5. Meertalig zijn heeft voordelen. Dat staat in de tekst bij punt 4 onder het kopje 'Wêrom Frysk?'. Spreek jij zelf ook meer dan één taal? Welke talen? En heb je daar voordeel van gehad?

.....

6. Lysanne deed een jaar voor haar examenjaar al examen Friese taal en cultuur. Wat voor voordelen leverde dat op? Er zijn meerdere antwoorden goed.
- ☐ Ze zat bij haar vriendin in de klas.
 - ☐ Ze deed in het jaar voor haar examenjaar al ervaring op met examen doen.
 - ☐ Ze kon in haar examenjaar twee vakken minder volgen.
 - ☐ In haar examenjaar wist ze dat als ze een vak niet haalde, dat ze dat kon compenseren met Friese taal en cultuur.
 - ☐ Ze kon in haar examenjaar minder boeken voor Nederlands lezen.

7. Wat vond Lysanne interessant aan het vak Fries? Er staan meerdere dingen in de tekst. Noem één.

.....

Opdracht 10 – Kleur bekenne

Op side 19 fynst it gedicht 'Kleur bekenne'. Lês it gedicht en beäntwurdzje de fragen.

- a. Waar gaat het gedicht over?
- ☐ De hoofdpersoon bekend dat hij/zij verliefd is op een unicorn.
 - ☐ De hoofdpersoon draagt het liefst altijd zwart.
 - ☐ De hoofdpersoon heeft een koopverslaving.
 - ☐ De hoofdpersoon past zich aan de groep aan door zwart te dragen, maar hij/zij houdt meer van kleur.
- b. Nu ga jij kleur bekennen, waar houd jij van? Kies uit onderstaand rijtje 6 onderwerpen en schrijf die antwoorden in de zes vakken van de zeshoek. Schrijf zoveel mogelijk in het Fries. Gebruik www.frysker.nl als je een woord niet weet.
1. Favo kleur	5. Beste voetballer
2. Leukste schoolvak	6. Mooiste boek
3. Favo game	7. Beste serie
4. Favo artiest	8. Fijnste gadget
- c. Is je zeshoek klaar? Vind de connecties in de klas door de kanten met dezelfde inhoud tegen elkaar aan te leggen. Kunnen jullie de hele klas 'connecten'?

